

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про нотаріат

(Відомості Верховної Ради (ВВР), 1993, N 39, ст.383)

{ Вводиться в дію Постановою ВР
N 3426-XII (3426-12) від 02.09.93, ВВР, 1993, N 39, ст.384 }

{ Із змінами, внесеними згідно із Законами
N 210/98-ВР від 24.03.98, ВВР, 1998, N 35, ст.241
N 1709-III (1709-14) від 11.05.2000, ВВР, 2000, N 32, ст.257
N 2056-III (2056-14) від 19.10.2000, ВВР, 2000, N 50, ст.436
N 2921-III (2921-14) від 10.01.2002, ВВР, 2002, N 16, ст.114
N 762-IV (762-15) від 15.05.2003, ВВР, 2003, N 30, ст.247
N 980-IV (980-15) від 19.06.2003, ВВР, 2004, N 2, ст.6
N 1255-IV (1255-15) від 18.11.2003, ВВР, 2004, N 11, ст.140
N 2798-IV (2798-15) від 06.09.2005, ВВР, 2005, N 42, ст.464
N 3201-IV (3201-15) від 15.12.2005, ВВР, 2006, N 13, ст.110
N 3538-IV (3538-15) від 15.03.2006, ВВР, 2006, N 35, ст.295 }

Цей Закон встановлює порядок правового регулювання діяльності нотаріату в Україні.

Розділ I

НОТАРІАТ В УКРАЇНІ

ГЛАВА 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Поняття нотаріату. Органи і посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії

Нотаріат в Україні – це система органів і посадових осіб, на які покладено обов'язок посвідчувати права, а також факти, що мають юридичне значення, та вчиняти інші нотаріальні дії, передбачені цим Законом, з метою надання їм юридичної вірогідності.

Вчинення нотаріальних дій в Україні покладається на нотаріусів, які працюють в державних нотаріальних конторах, державних нотаріальних архівах (державні нотаріуси) або займаються приватною нотаріальною діяльністю (приватні нотаріуси).

Документи, оформлені державними і приватними нотаріусами, мають однакову юридичну силу.

У населених пунктах, де немає нотаріусів, нотаріальні дії, передбачені статтею 38 цього Закону, вчиняються уповноваженими на це посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів.

Вчинення нотаріальних дій за кордоном покладається на консульські установи України, а у випадках, передбачених чинним законодавством, – на дипломатичні представництва України.

Посвідчення заповітів і доручень, прирівняних до нотаріальних, може провадитись особами, вказаними у статті 40 цього Закону.

Стаття 2. Правова основа діяльності нотаріату

Правовою основою діяльності нотаріату є Конституція України ([254к/96-ВР](#)), цей Закон, інші законодавчі акти України.

Стаття 3. Нотаріус

Нотаріусом може бути громадянин України, який має вищу юридичну освіту (університет, академія, інститут) і пройшов стажування протягом шести місяців в державній нотаріальній конторі або у нотаріуса, що займається приватною нотаріальною практикою, склав кваліфікаційний іспит та одержав свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю. Не може бути нотаріусом особа, яка має судимість.

Нотаріус не може перебувати в штаті інших державних, приватних та громадських підприємств і організацій, займатися підприємницькою і посередницькою діяльністю, а також виконувати іншу оплачувану роботу, крім тієї, яка передбачена абзацом другим статті 4 цього Закону, а також викладацької і наукової у вільний від роботи час.

Стаття 4. Права нотаріуса

Нотаріус має право:

витребувати від підприємств, установ і організацій відомості та документи, необхідні для вчинення нотаріальних дій;

складати проекти угод і заяв, виготовляти копії документів та виписки з них, а також давати роз'яснення з питань вчинення нотаріальних дій і консультації правового характеру. Чинним законодавством нотаріусу можуть бути надані й інші права.

Стаття 5. Обов'язки нотаріуса

Нотаріус зобов'язаний:

здійснювати свої професійні обов'язки відповідно до цього Закону і принесеної присяги;

сприяти громадянам, підприємствам, установам і організаціям у здійсненні їх прав та захисті законних інтересів, роз'яснювати права і обов'язки, попереджати про наслідки вчинюваних нотаріальних дій для того, щоб юридична необізнаність не могла бути використана їм на шкоду;

зберігати в таємниці відомості, одержані ним у зв'язку з вчиненням нотаріальних дій;

відмовити у вчиненні нотаріальної дії в разі її невідповідності законодавству України або міжнародним договорам.

Стаття 6. Присяга нотаріуса

Особа, якій вперше надається право займатися нотаріальною діяльністю, в управлінні юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій в урочистій обстановці приносить присягу такого змісту:

"Урочисто присягаю виконувати обов'язки нотаріуса чесно і сумлінно, згідно з законом і совістю, поважати права і законні інтереси громадян і організацій, зберігати професійну таємницю,

скрізь і завжди берегти чистоту високого звання нотаріуса".

Стаття 7. Вчинення нотаріальних дій

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, у своїй діяльності керуються законами України, постановами Верховної Ради України, указами і розпорядженнями Президента України, постановами і розпорядженнями Кабінету Міністрів України, а на території Республіки Крим, крім того, - законодавством Республіки Крим, наказами Міністра юстиції України, нормативними актами обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Нотаріуси у встановленому порядку в межах своєї компетенції вирішують питання, що впливають з норм міжнародного права, а також укладених Україною міждержавних угод.

Стаття 8. Додержання таємниці вчинюваних нотаріальних дій

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, зобов'язані додержувати таємниці цих дій.

Довідки про вчинені нотаріальні дії та документи видаються тільки громадянам та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії.

На письмову вимогу суду, прокуратури, органів дізнання і слідства довідки про вчинені нотаріальні дії та документи видаються у зв'язку з кримінальними, цивільними або господарськими справами, що знаходяться у їх провадженні. (Частина третя статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом N 762-IV (762-15) від 15.05.2003)

На письмову вимогу державної податкової інспекції видаються довідки, документи і копії з них, необхідні для визначення правильності стягнення державного мита та цілей оподаткування.

Довідки про заповіти видаються тільки після смерті заповідача.

Обов'язок додержання таємниці вчинюваних нотаріальних дій поширюється також на осіб, яким про вчинені нотаріальні дії стало відомо у зв'язку з виконанням ними службових обов'язків.

Вказані в частинах першій і шостій цієї статті особи, винні в порушенні таємниці вчинюваних нотаріальних дій, несуть відповідальність у порядку, встановленому законодавством України.

Стаття 9. Обмеження у праві вчинення нотаріальних дій

Нотаріус та посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Рад народних депутатів, які вчиняють нотаріальні дії, не вправі вчинити нотаріальні дії на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка чи своєї дружини, його (її) та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер), а також на ім'я і від імені працівників даної нотаріальної контори, працівників, що перебувають у трудових відносинах з приватним нотаріусом, або працівників даного виконавчого комітету. Посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів не вправі вчинити нотаріальні дії також на ім'я і від імені даного виконавчого комітету. У зазначених випадках нотаріальні дії вчиняються в будь-якій іншій державній нотаріальній конторі, у приватного нотаріуса чи у виконавчому комітеті іншої сільської, селищної, міської Ради народних депутатів. Посадові особи, перелічені у статті 40 цього Закону, не вправі посвідчувати заповіти та доручення на своє ім'я і від свого імені, на ім'я і від імені свого чоловіка або своєї дружини, його (її) та своїх родичів (батьків, дітей, онуків, діда, баби, братів, сестер).

Нотаріальні і прирівняні до них дії, вчинені з порушенням встановлених цією статтею правил, є недійсними.

Стаття 10. Кваліфікаційні комісії нотаріату

Для визначення рівня професійної підготовленості осіб, які мають намір займатися нотаріальною діяльністю, при управлінні юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій утворюється кваліфікаційна комісія нотаріату, положення про яку затверджується Міністерством юстиції України.

На підставі результатів складеного іспиту кваліфікаційна комісія нотаріату приймає рішення про можливість допуску особи до нотаріальної діяльності.

Особи, які не склали кваліфікаційний іспит, допускаються до його повторного складання не раніш як через один рік.

Рішення кваліфікаційної комісії може бути оскаржено у Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату при Міністерстві юстиції України в місячний строк з дня вручення його копії заінтересованій особі.

Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату (1689-2006-п) затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 11. Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю

Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю видається Міністерством юстиції України на підставі рішення кваліфікаційної комісії нотаріату.

Відмову у видачі свідоцтва може бути оскаржено до суду в місячний строк з дня її одержання.

За видачу свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю вноситься плата, розмір якої встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 12. Анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю

Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю може бути анульовано Міністерством юстиції України:

- 1) з власної ініціативи нотаріуса;
- 2) за поданням управління юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у випадках:
 - а) втрати громадянства України або виїзду за межі України на постійне проживання;
 - б) винесення щодо нотаріуса обвинувального вироку суду, який набрав чинності;
 - в) винесення ухвали про застосування щодо нотаріуса примусових заходів медичного характеру, що набрала законної сили;
 - г) винесення постанови про припинення кримінальної справи щодо нотаріуса з нереабілітуючих підстав;
 - д) винесення рішення суду, що набрало законної сили, про обмеження дієздатності особи, яка виконує обов'язки нотаріуса, визнання її недієздатною або безвісно відсутньою, оголошення її померлою;
 - е) неодноразового порушення нотаріусом чинного законодавства при вчиненні нотаріальних дій або грубого порушення закону, яке завдало шкоди інтересам держави, підприємств, установ, організацій, громадян;
 - є) невідповідності нотаріуса займаній посаді внаслідок стану здоров'я, що перешкоджає нотаріальній діяльності;

ж) порушення нотаріусом вимог, передбачених частиною другою статті 3, частиною першою статті 8 та статтею 9 цього Закону.

Рішення про анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю може бути оскаржено до суду в місячний строк з дня його одержання.

Стаття 13. Стажист нотаріуса

Стажистом нотаріуса може бути особа, яка має вищу юридичну освіту (університет, академія, інститут).

Стажист нотаріуса проходить стажування в державній нотаріальній конторі або у приватного нотаріуса.

Умови роботи визначаються трудовим контрактом між стажистом та приватним нотаріусом чи державною нотаріальною конторою з додержанням законодавства про працю.

Нотаріус забезпечує підготовку стажиста до нотаріальної діяльності.

Не може бути стажистом нотаріуса особа, зазначена в частині другій статті 3 цього Закону.

Стаття 14. Нотаріальне діловодство і звітність

Правила ведення нотаріального діловодства затверджуються Міністерством юстиції України за погодженням з Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України і є обов'язковими для всіх нотаріусів.

Державні нотаріальні контори і приватні нотаріуси ведуть встановлену статистичну і бухгалтерську звітність і подають управлінням юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій і фінансовим органам відомості та інші документи, пов'язані з нарахуванням та сплатою податків до бюджету та інших платежів.

Стаття 15. Мова нотаріального діловодства

Мова нотаріального діловодства визначається статтею 20 Закону Української РСР "Про мови в Українській РСР" (8312-11). Якщо особа, яка звернулась за вчиненням нотаріальної дії, не знає мови, якою ведеться діловодство, тексти оформлюваних документів мають бути перекладені їй нотаріусом або перекладачем.

Стаття 16. Об'єднання нотаріусів

Нотаріуси можуть об'єднуватися у регіональні, загальнодержавні, міжнародні спілки та асоціації.

Об'єднання нотаріусів представляють їх інтереси у державних та інших органах, захищають соціальні та професійні права нотаріусів, здійснюють методичну і видавничу роботу, можуть створювати спеціальні фонди і діють відповідно до своїх статутів.

ГЛАВА 2. ДЕРЖАВНІ НОТАРІАЛЬНІ КОНТОРИ І ДЕРЖАВНІ НОТАРІАЛЬНІ АРХІВИ

Стаття 17. Організація роботи державних нотаріальних контор

Державні нотаріальні контори відкриваються і ліквідуються Міністерством юстиції України.

Штати державних нотаріальних контор затверджуються управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій в

межах встановленої для державних нотаріальних контор штатної чисельності і фонду заробітної плати.

Державна нотаріальна контора є юридичною особою. Очолює державну нотаріальну контору завідуючий.

Призначення на посаду державного нотаріуса та звільнення з посади провадиться управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Стаття 18. Керівництво державними нотаріальними конторами

Керівництво державними нотаріальними конторами здійснюється Міністерством юстиції України, Радою Міністрів Республіки Крим, державними адміністраціями областей, міст Києва і Севастополя.

Стаття 19. Оплата вчинюваних нотаріальних дій

За вчинення нотаріальних дій державні нотаріуси справляють державне мито у розмірах, встановлених чинним законодавством.

За надання державними нотаріусами додаткових послуг правового характеру, які не пов'язані із вчинюваними нотаріальними діями, а також технічного характеру справляється окрема плата у розмірах, що встановлюються управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Кошти, одержані від надання таких додаткових послуг, спрямовуються до Державного бюджету України. (Частина друга статті 19 із змінами, внесеними згідно із Законом N 1709-III (1709-14) від 11.05.2000)

Стаття 20. Утримання державних нотаріальних контор

Державні нотаріальні контори утримуються за рахунок державного бюджету.

Стаття 21. Відповідальність державного нотаріуса

Шкода, заподіяна особі внаслідок незаконних або недбалих дій державного нотаріуса, відшкодовується в порядку, передбаченому законодавством України.

Стаття 22. Печатка державного нотаріуса

Державний нотаріус має печатку із зображенням Державного герба України, найменуванням державної нотаріальної контори і відповідним номером.

Стаття 23. Державні нотаріальні архіви

В обласних центрах, містах Києві, Сімферополі та Севастополі заснуються державні нотаріальні архіви, які є складовою частиною Національного архівного фонду і здійснюють тимчасове (до 75 років) зберігання нотаріальних документів.

Питання організації діяльності та компетенція державного нотаріального архіву визначаються положенням про нього, що затверджується Міністерством юстиції України за погодженням з Головним архівним управлінням при Кабінеті Міністрів України.

Державний нотаріальний архів очолює завідуючий, який призначається на посаду і звільняється з неї управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації.

Мережа і штати державних нотаріальних архівів затверджуються в порядку, передбаченому для державних нотаріальних контор.

Державний нотаріальний архів є юридичною особою і має печатку із зображенням Державного герба України та своїм найменуванням.

ГЛАВА 3. ПРИВАТНА НОТАРІАЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Стаття 24. Реєстрація приватної нотаріальної діяльності. Реєстраційне посвідчення

Реєстрація приватної нотаріальної діяльності провадиться управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій за заявою особи, яка має свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю.

Реєстраційне посвідчення видається управлінням юстиції у 15-денний строк з моменту подачі заяви. Відмова у реєстрації приватної нотаріальної діяльності не допускається. Про видане реєстраційне посвідчення управління юстиції повідомляє податкову інспекцію за місцезнаходженням робочого місця нотаріуса.

В реєстраційному посвідченні вказуються територія діяльності приватного нотаріуса (нотаріальний округ) та адреса розташування його робочого місця.

Після отримання реєстраційного посвідчення приватний нотаріус зобов'язаний у тримісячний строк розпочати нотаріальну діяльність.

Якщо протягом цього строку без поважних причин нотаріус не приступить до роботи, за рішенням управління юстиції видане йому реєстраційне посвідчення може бути анульовано.

Приватний нотаріус вправі мати контору, укладати цивільно-правові та трудові договори, відкривати поточні та вкладні (депозитні) рахунки в банках. (Частина шоста статті 24 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2921-III ([2921-14](#)) від [10.01.2002](#))

Стаття 25. Нотаріальний округ

Нотаріальний округ визначається управлінням юстиції за заявою нотаріуса відповідно до адміністративно-територіального поділу України. В містах, що мають районний поділ, округом діяльності нотаріуса є територія відповідного міста.

Приватний нотаріус повинен мати своє робоче місце в межах нотаріального округу.

Стаття 26. Печатка приватного нотаріуса

Приватний нотаріус має печатку із зазначенням посади, свого прізвища, імені та по батькові і округу діяльності.

Стаття 27. Відповідальність приватного нотаріуса

Шкода, заподіяна особі внаслідок незаконних дій або недбалості приватного нотаріуса, відшкодовується в повному розмірі.

Стаття 28. Службове страхування приватних нотаріусів

Для забезпечення відшкодування заподіяної шкоди протягом строку, встановленого частиною четвертою статті 24 цього Закону, приватний нотаріус зобов'язаний укласти з органом страхування

договір службового страхування або внести на спеціальний рахунок у банківську установу страхову заставу.

Страхова сума або страхова застava встановлюються у розмірі стократної мінімальної заробітної плати.

У разі витрачання коштів на відшкодування заподіяної шкоди приватний нотаріус зобов'язаний протягом одного року поповнити страхову заставу до встановленого розміру.

Розмір заподіяної шкоди визначається за згодою сторін або в судовому порядку.

Стаття 29. Порядок заміщення приватного нотаріуса

Якщо приватний нотаріус має намір припинити виконання своїх обов'язків на строк більше одного тижня, він зобов'язаний повідомити про це управління юстиції.

Приватний нотаріус може укласти угоду з іншим приватним нотаріусом про заміщення його у разі неможливості виконання ним своїх обов'язків, про що повідомляє управління юстиції.

Нотаріус не вправі виконувати свої службові обов'язки в період їх виконання особою, яка тимчасово його заміщує.

Стаття 30. Припинення приватної нотаріальної діяльності

Приватна нотаріальна діяльність припиняється, а реєстраційне посвідчення анулюється управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій у випадках:

подання приватним нотаріусом письмового клопотання про припинення своєї діяльності;

анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю;

коли приватний нотаріус не уклав договір службового страхування чи не вніс страхову заставу для забезпечення відшкодування шкоди, передбачену статтею 28 цього Закону, або не поповнив страхову заставу до встановленого розміру;

коли приватний нотаріус без поважних причин не виконує своїх обов'язків протягом двох місяців і не повідомив про це управління юстиції;

невідповідності приватного нотаріуса займаній посаді або виконуваній роботі внаслідок стану здоров'я, що на тривалий час перешкоджає нотаріальній діяльності.

Приватний нотаріус, діяльність якого припиняється, в місячний строк зобов'язаний передати документи, що стосуються вчинених ним нотаріальних дій, в державний нотаріальний архів.

Стаття 31. Оплата вчинюваних нотаріальних дій

Приватні нотаріуси за вчинення нотаріальних дій справляють плату, розмір якої визначається за домовленістю між нотаріусом та громадянином або юридичною особою.

Оплата додаткових послуг правового характеру, що надаються приватними нотаріусами і не належать до вчинюваної нотаріальної дії, провадиться за домовленістю сторін.

Стаття 32. Оподаткування доходу приватного нотаріуса

З доходу приватного нотаріуса справляється прибутковий податок за ставками, встановленими чинним законодавством України.

Стаття 33. Контроль за законністю діяльності приватних нотаріусів

Контроль за законністю виконання приватними нотаріусами своїх обов'язків здійснюється Міністерством юстиції України, управліннями юстиції Ради Міністрів Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій.

Розділ II

ПОВНОВАЖЕННЯ ЩОДО ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ

Стаття 34. Нотаріальні дії, що вчиняються в державних нотаріальних конторах

У державних нотаріальних конторах вчиняються такі нотаріальні дії:

- 1) посвідчуються угоди (договори, заповіти, доручення, шлюбні контракти та ін.);
- 2) вживаються заходи до охорони спадкового майна;
- 3) видаються свідоцтва про право на спадщину;
- 4) видаються свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя;
- 5) видаються свідоцтва про придбання жилих будинків з прилюдних торгів;
- 5-1) видаються свідоцтва про придбання нерухомого майна, яке було предметом іпотеки; (Пункт 5 частини першої статті 34 доповнено підпунктом 5-1 згідно із Законом N 980-IV (980-15) від 19.06.2003)
- 6) видаються дублікати документів, що зберігаються у справах нотаріальної контори;
- 7) накладається заборона відчуження жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна;
- 8) засвідчується вірність копій документів і виписок з них;
- 9) засвідчується справжність підпису на документах;
- 10) засвідчується вірність перекладу документів з однієї мови на іншу;
- 11) посвідчується факт, що громадянин є живим;
- 12) посвідчується факт перебування громадянина в певному місці;
- 13) посвідчується тотожність громадянина з особою, зображеною на фотокартці;
- 14) посвідчується час пред'явлення документів;
- 15) передаються заяви фізичних і юридичних осіб іншим фізичним і юридичним особам;
- 16) приймаються у депозит грошові суми та цінні папери;
- 17) вчиняються виконавчі написи;
- 18) вчиняються протести векселів;
- 19) пред'являються чеки до платежу і посвідчується неоплата чеків;
- 20) вчиняються морські протести;
- 21) приймаються на зберігання документи.

Законодавством України на державних нотаріусів може бути покладено вчинення й інших нотаріальних дій.

Стаття 35. Нотаріальні дії, що вчиняються в державних нотаріальних архівах

Державні нотаріуси в державних нотаріальних архівах видають дублікати і засвідчують вірність копій і виписок з документів, які зберігаються у справах цих архівів.

Стаття 36. Нотаріальні дії, що вчиняються приватними нотаріусами

Приватний нотаріус вчиняє нотаріальні дії, передбачені статтею 34 цього Закону, за винятком:

1) накладання і зняття заборони відчуження жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна;

2) видачі свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя у разі смерті одного із подружжя;

3) видачі свідоцтва про право на спадщину;

4) вжиття заходів до охорони спадкового майна;

5) посвідчення договорів довічного утримання;

6) засвідчення справжності підпису на документах, призначених для дії за кордоном, та посвідчення доручень для цієї мети, а також засвідчення справжності підпису батьків або опікуна (піклувальника) на згоді про усиновлення дитини. (Пункт 6 статті 36 в редакції Закону N 210/98-ВР від 24.03.98)

Стаття 37. Нотаріальні дії, що вчиняються посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів

У населених пунктах, де немає державних нотаріусів, посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів вчиняють такі нотаріальні дії:

1) вживають заходів до охорони спадкового майна;

2) накладають та знімають заборону відчуження жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна.

У населених пунктах, де немає нотаріусів, посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, окрім дій, передбачених у частині першій цієї статті, вчиняють також такі нотаріальні дії:

1) посвідчують заповіти;

2) посвідчують доручення;

3) засвідчують вірність копій документів і виписок з них;

4) засвідчують справжність підпису на документах.

Посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів не мають права оформляти документи, призначені для дії за кордоном.

Стаття 38. Нотаріальні дії, вчинювані консульськими установами України

Консульські установи України вчиняють такі нотаріальні дії:

1) посвідчують угоди (договори, заповіти, доручення тощо), крім іпотечних договорів, угод про відчуження та заставу жилих будинків, квартир, дач, садових будинків, гаражів, земельних ділянок, іншого нерухомого майна, що знаходиться в Україні; (Пункт 1 частини першої статті 38 в редакції Закону N 980-IV (980-15) від 19.06.2003)

2) вживають заходів до охорони спадкового майна;

3) видають свідоцтва про право на спадщину;

4) видають свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя;

5) засвідчують вірність копій документів і виписок з них;

6) засвідчують справжність підпису на документах;

- 7) засвідчують вірність перекладу документів з однієї мови на іншу;
 - 8) посвідчують факт, що громадянин є живим;
 - 9) посвідчують факт знаходження громадянина в певному місці;
 - 10) посвідчують тотожність громадянина з особою, зображеною на фотокартці;
 - 11) посвідчують час пред'явлення документів;
 - 12) приймають в депозит грошові суми і цінні папери;
 - 13) вчиняють виконавчі написи;
 - 14) приймають на зберігання документи;
 - 15) вчиняють морські протести.
- Законодавством України можуть бути передбачені й інші дії, що вчиняються консульськими установами України.

Стаття 39. Порядок вчинення нотаріальних дій

Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами та посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів встановлюється цим Законом та іншими актами законодавства України.

Порядок вчинення нотаріальних дій консульськими установами встановлюється цим Законом, Консульським статутом України та іншими актами законодавства України.

Стаття 40. Заповіти і доручення, прирівнювані до нотаріально посвідчених

До нотаріально посвідчених документів прирівнюються:

- заповіти громадян, які перебувають на лікуванні в лікарнях, інших стаціонарних лікувально-профілактичних закладах, санаторіях або проживають у будинках для престарілих та інвалідів, посвідчені головними лікарями, їх заступниками по медичній частині або черговими лікарями цих лікарень, лікувальних закладів, санаторіїв, а також директорами і головними лікарями зазначених будинків для престарілих та інвалідів;
- заповіти громадян, які перебувають під час плавання на морських суднах або суднах внутрішнього плавання, що плавають під прапором України, посвідчені капітанами цих суден;
- заповіти громадян, які перебувають у розвідувальних, арктичних та інших подібних до них експедиціях, посвідчені начальниками цих експедицій;
- заповіти та доручення військовослужбовців та інших осіб, які перебувають на лікуванні в госпіталях, санаторіях та інших військово-лікувальних закладах, посвідчені начальниками, їх заступниками по медичній частині, старшими і черговими лікарями цих госпіталів, санаторіїв та інших військово-лікувальних закладів;
- заповіти та доручення військовослужбовців, а в пунктах дислокації військових частин, з'єднань, установ і військово-навчальних закладів, де немає державних нотаріальних контор, приватних нотаріусів, посадових осіб та органів, що вчиняють нотаріальні дії, - також заповіти та доручення робітників і службовців, членів їх сімей і членів сімей військовослужбовців, посвідчені командирами (начальниками) цих частин, з'єднань, установ і закладів;
- заповіти та доручення осіб, які перебувають у місцях позбавлення волі, посвідчені начальниками місць позбавлення волі.

Посадові особи, перелічені в цій статті, зобов'язані негайно передати по одному примірнику посвідчених ними заповітів у державний нотаріальний архів чи в державну нотаріальну контору за постійним місцем проживання заповідача.

Капітани морських суден зобов'язані передати по одному примірнику посвідчених ними заповітів начальникові порту України або консулові України в іноземному порту для наступного направлення їх у державний нотаріальний архів чи державну нотаріальну контору за постійним місцем проживання заповідача.

Державна нотаріальна контора передає одержаний нею примірник заповіту на зберігання у відповідний державний нотаріальний архів з повідомленням про це заповідача та посадової особи, яка посвідчила заповіт.

Якщо заповідач не мав постійного місця проживання в Україні або якщо місце проживання заповідача невідоме, заповіт направляється в державний нотаріальний архів міста Києва.

Завідуючий державним нотаріальним архівом зобов'язаний перевірити законність заповіту, що надійшов на зберігання, і в разі встановлення невідповідності його законові повідомити про це заповідача і посадову особу, яка посвідчила заповіт.

Посвідчення заповітів і доручень посадовими особами, зазначеними у цій статті, провадиться з дотриманням вимог чинного законодавства в порядку, який визначається Кабінетом Міністрів України.

Розділ III

ПРАВИЛА ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ

ГЛАВА 4. ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНИХ ДІЙ

Стаття 41. Місце вчинення нотаріальних дій

Нотаріальні дії можуть вчинятися будь-яким нотаріусом чи посадовою особою будь-якого виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів на всій території України, за винятком випадків, передбачених статтями 9, 36, 55, 60, 65, 66, 70-73, 85, 93 і 103 цього Закону, та інших випадків, передбачених законодавством України.

Нотаріальні дії вчиняються в приміщенні державної нотаріальної контори, в державному нотаріальному архіві, приміщенні, яке є робочим місцем приватного нотаріуса, чи приміщенні виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів. В окремих випадках, коли громадянин не може з'явитися в зазначене приміщення, а також коли того вимагають особливості посвідчуваної угоди, нотаріальні дії можуть бути вчинені поза вказаними приміщеннями.

Стаття 42. Строки вчинення нотаріальних дій

Нотаріальні дії вчиняються після їх оплати в день подачі всіх необхідних документів.

Вчинення нотаріальної дії може бути відкладено в разі необхідності витребування додаткових відомостей або документів від посадових осіб підприємств, установ і організацій або направлення документів на експертизу, а також якщо відповідно до закону нотаріус повинен впевнитись у відсутності у заінтересованих осіб заперечень проти вчинення цієї дії.

Строк, на який відкладається вчинення нотаріальної дії у цих випадках, не може перевищувати одного місяця.

За заявою заінтересованої особи, яка бажає звернутися до суду для оспорювання права або факту, про посвідчення якого просить інша заінтересована особа, вчинення нотаріальної дії повинно бути відкладено на строк не більше десяти днів. Якщо за цей строк від суду не буде одержано повідомлення про надходження заяви, нотаріальна дія повинна бути вчинена.

У разі одержання від суду повідомлення про надходження заяви заінтересованої особи, яка оспорує право або факт, про посвідчення якого просить інша заінтересована особа, вчинення нотаріальної дії зупиняється до вирішення справи судом.

Законодавством України можуть бути встановлені й інші підстави для відкладення і зупинення нотаріальних дій.

Стаття 43. Встановлення особи громадянина, який звернувся за вчиненням нотаріальної дії

При вчиненні нотаріальних дій нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, встановлюють особу громадянина, його представника або представника підприємства, установи, організації, що звернулися за вчиненням нотаріальних дій.

Встановлення особи здійснюється за паспортом або іншими документами, які виключають будь-які сумніви щодо особи громадянина, який звернувся за вчиненням нотаріальної дії.

Стаття 44. Перевірка дієздатності громадян та правоздатності юридичних осіб, які беруть участь в угодах

При посвідченні угод з'ясовується дієздатність громадян і перевіряється правоздатність юридичних осіб, які беруть участь в угодах. У разі укладення угоди представником перевіряються його повноваження.

Стаття 45. Підписання нотаріально посвідчуваних угод, заяв та інших документів

При посвідченні угод і вчиненні деяких інших нотаріальних дій у випадках, передбачених законодавством України, перевіряється справжність підписів учасників угод та інших осіб, які звернулись за вчиненням нотаріальної дії.

Нотаріально посвідчувані угоди, а також заяви та інші документи підписуються у присутності нотаріуса чи іншої посадової особи, яка вчиняє нотаріальну дію. Якщо угода, заява чи інший документ підписано за відсутності цих посадових осіб, громадянин повинен особисто підтвердити, що документ підписаний ним.

Якщо громадянин внаслідок фізичної вади, хвороби або з інших поважних причин не може власноручно підписати угоду, заяву чи інший документ, за його дорученням і в його присутності та в присутності нотаріуса або іншої посадової особи, яка вчиняє нотаріальні дії, угоду, заяву чи інший документ може підписати інший громадянин. Про причини, з яких громадянин, заінтересований у вчиненні нотаріальної дії, не міг підписати документ, зазначається у посвідчувальному написі. Угоду не може підписувати особа, на користь або за участю якої її посвідчено.

Нотаріус чи інша посадова особа, яка вчиняє нотаріальні дії, можуть не вимагати кожного разу з'явлення відомих їм посадових осіб підприємств, установ і організацій, якщо вони мають зразки підписів цих посадових осіб, одержані при особистому зверненні, а справжність їх підписів не викликає сумніву.

Стаття 46. Витребування відомостей і документів, необхідних для вчинення нотаріальних дій

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, вправі витребувати від підприємств, установ і організацій відомості та документи, необхідні для вчинення нотаріальних дій.

Відповідні відомості і документи повинні бути подані в строк, вказаний нотаріусом або іншою посадовою особою, яка вчиняє

нотаріальну дію. Цей строк не може перевищувати одного місяця.

Стаття 47. Вимоги до документів, що подаються для вчинення нотаріальних дій

Не приймаються для вчинення нотаріальних дій документи, що мають підчистки або дописки, закреслені слова чи інші незастережені виправлення, документи, текст яких неможливо прочитати внаслідок пошкодження, а також написані олівцем.

Тексти нотаріально посвідчуваних угод, засвідчуваних копій документів і виписок з них, тексти перекладів та заяв повинні бути написані ясно і чітко; числа і строки, що стосуються змісту посвідчуваних угод, мають бути позначені хоча б один раз словами, а назви юридичних осіб - без скорочень і з зазначенням їх адрес.

Прізвища, імена та по батькові громадян повинні бути написані повністю із зазначенням місць їх проживання.

Документи, викладені на двох і більше окремих аркушах, повинні бути прошиті, а аркуші пронумеровані і скріплені печаткою.

Стаття 48. Вчинення посвідчувальних написів та видача свідоцтв

При посвідченні угод, засвідченні вірності копій документів і виписок з них, справжності підпису на документах, вірності перекладу документів з однієї мови на іншу, а також при посвідченні часу пред'явлення документа на відповідних документах вчиняються посвідчувальні написи.

На підтвердження права на спадщину, права власності, посвідчення фактів, що громадянин є живим, перебування його у певному місці, тотожності громадянина з особою, зображеною на фотокартці, про прийняття на збереження документів видаються відповідні свідоцтва.

Стаття 49. Відмова у вчиненні нотаріальних дій

Нотаріус чи інша посадова особа, яка вчиняє нотаріальні дії, відмовляють у вчиненні нотаріальної дії, якщо:

вчинення такої дії суперечить законів;

дії підлягають вчиненню іншим нотаріусом чи іншою посадовою особою;

з проханням про вчинення нотаріальної дії звернулася недієздатна особа або представник, який не має необхідних повноважень;

угода, що укладається від імені юридичної особи, суперечить цілям, вказаним в її статуті чи положенні.

Нотаріус чи інша посадова особа, яка вчиняє нотаріальні дії, не приймають для вчинення нотаріальних дій документи, якщо вони не відповідають вимогам законодавства або містять відомості, що порочать честь і гідність громадян.

Нотаріус чи інша посадова особа, що вчиняє нотаріальні дії, на прохання особи, якій відмовлено у вчиненні нотаріальної дії, повинні викласти причини відмови в письмовій формі і роз'яснити порядок її оскарження. У разі коли у вчиненні нотаріальної дії відмовляє нотаріус, він не пізніше як у триденний строк виносить постанову про таку відмову.

Стаття 50. Оскарження нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні

Заінтересована особа, яка вважає неправильно вчинену нотаріальну дію або відмову у вчиненні нотаріальної дії, вправі подати про це скаргу до районного, районного у місті, міського чи

міськрайонного суду за місцезнаходженням державної нотаріальної контори, державного нотаріального архіву, виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів чи робочого місця приватного нотаріуса. (Частина перша статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом N 762-IV (762-15) від 15.05.2003)

Скарги на неправильне вчинення нотаріальної дії або на відмову у її вчиненні консульською установою розглядаються в порядку, встановленому Консульським статутом України.

Скарги на неправильне посвідчення заповітів і доручень або на відмову в їх посвідченні посадовими особами, зазначеними у статті 40 цього Закону, подаються до суду за місцезнаходженням лікарні, іншого стаціонарного лікувально-профілактичного закладу, санаторію, будинку для престарілих та інвалідів, експедиції, госпіталю, військово-лікувального закладу, військової частини, з'єднання, установи, військово-навчального закладу, місця позбавлення волі.

Скарги на неправильне посвідчення заповіту або на відмову в його посвідченні капітаном морського судна або судна внутрішнього плавання, що плаває під прапором України, подаються до суду за місцем порту приписки судна.

Розгляд таких скарг провадиться районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судом у порядку, встановленому цивільним процесуальним законодавством України. (Частина п'ята статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законом N 762-IV (762-15) від 15.05.2003)

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, можуть брати участь у справах за скаргами на нотаріальні дії або відмову в їх вчиненні як заінтересовані особи. При цьому вони мають права і несуть обов'язки осіб, що беруть участь у справі, в тому числі мають право оскаржувати рішення та ухвали суду.

Спір про право, оснований на вчиненій нотаріальній дії, розглядається судом у порядку позовного провадження. Спір про визнання вчиненого нотаріусом виконавчого напису таким, що не підлягає виконанню повністю або частково, або про повернення стягненого за виконавчим написом нотаріуса розглядається судом за позовом боржника до стягувача. { Частина сьома статті 50 із змінами, внесеними згідно із Законами N 762-IV (762-15) від 15.05.2003, N 3538-IV (3538-15) від 15.03.2006 }

Стаття 51. Заходи, що вживаються нотаріусами та іншими посадовими особами, які вчиняють нотаріальні дії, при виявленні порушення закону

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, виявивши при вчиненні нотаріальних дій порушення закону громадянами або окремими посадовими особами, повідомляють про це для вжиття необхідних заходів відповідні підприємства, установи, організації або прокуратуру.

Якщо справжність поданого документа викликає сумнів, нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, вправі затримати цей документ і направити його на експертизу.

Стаття 52. Реєстрація нотаріальних дій

Усі нотаріальні дії, вчинені нотаріусами чи посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, реєструються в реєстрах нотаріальних дій.

Форми реєстрів для реєстрації нотаріальних дій, нотаріальних свідоцтв, посвідчувальних написів на угодах і засвідчуваних документах встановлюються Міністерством юстиції України.

Стаття 53. Видача дубліката нотаріально посвідченого документа

У разі втрати документа, посвідченого або виданого нотаріусом чи посадовою особою виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, за письмовою заявою осіб, перелічених у частині другій статті 8 цього Закону, видається дублікат втраченого документа.

Видача дубліката втраченого документа здійснюється державним нотаріальним архівом. До передачі в архів примірників документів, посвідчених або виданих нотаріусом чи посадовою особою виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, дублікат втраченого документа видається відповідно нотаріусом чи посадовою особою виконавчого комітету за місцем його зберігання.

Державний нотаріальний архів чи державна нотаріальна контора видають також дублікати заповітів, які надійшли на зберігання від посадових осіб, зазначених у статті 40 цього Закону.

ГЛАВА 5. ПОСВІДЧЕННЯ УГОД

Стаття 54. Угоди, що посвідчуються у нотаріальному порядку

Нотаріуси та посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, які вчиняють нотаріальні дії, посвідчують угоди, щодо яких законодавством встановлено обов'язкову нотаріальну форму, а також за бажанням сторін й інші угоди.

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, перевіряють, чи відповідає зміст посвідчуваної ними угоди вимогам закону і дійсним намірам сторін.

Стаття 55. Посвідчення угод про відчуження та заставу майна

Угоди про відчуження та заставу майна, що підлягає реєстрації, посвідчуються за умови подання документів, що підтверджують право власності на майно, що відчужується або заставляється. У разі застави майбутнього майна або створення забезпечувального обтяження в майбутньому майні нотаріусу надаються документи, що підтверджують наявність прав на набуття такого майна у власність у майбутньому. (Частина перша статті 55 в редакції Закону N 1255-IV ([1255-15](#)) від [18.11.2003](#))

При посвідченні угод про відчуження або заставу жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна перевіряється відсутність заборони відчуження або арешту майна.

В разі наявності заборони угода про відчуження майна, обтяженого боргом, посвідчується лише у разі згоди кредитора і набувача на переведення боргу на набувача.

Посвідчення угод про відчуження або заставу жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна провадиться за місцем розташування вказаного майна або за місцезнаходженням однієї із сторін правочину. (Частина четверта статті 55 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV ([3201-15](#)) від [15.12.2005](#))

Угоди про відчуження жилого будинку, стороною в яких є фізична особа, та будівництво якого не закінчено і здійснюється з використанням коштів місцевих бюджетів, посвідчуються за наявності рішення виконавчого комітету місцевої ради або відповідної місцевої державної адміністрації про згоду на таке відчуження.

(Частина п'ята статті 55 в редакції Закону N 980-IV (980-15) від 19.06.2003)

Іпотечні договори, предметом іпотеки за якими є нерухомість, яка належить третім особам і стане власністю іпотекодавця після укладання такого договору, посвідчуються до моменту оформлення встановленого законодавством документа про право власності іпотекодавця на нерухомість. (Статтю 55 доповнено частиною шостою згідно із Законом N 980-IV (980-15) від 19.06.2003)

Після оформлення встановленого законодавством документа про право власності іпотекодавця на нерухомість, що є предметом іпотеки, іпотекодержатель реєструє у встановленому законом порядку обтяження прав власника на нерухомість. Якщо іпотечним договором передбачено накладення заборони відчуження нерухомого майна, яке є предметом іпотеки, нотаріус накладає таку заборону за повідомленням іпотекодержателя. (Статтю 55 доповнено частиною сьомою згідно із Законом N 980-IV (980-15) від 19.06.2003; із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV (3201-15) від 15.12.2005)

Іпотечні договори, іпотекою за якими є майнові права на нерухомість, будівництво якої не завершено, посвідчуються за умови подання документів, які підтверджують майнові права на нерухомість. (Статтю 55 доповнено частиною восьмою згідно із Законом N 980-IV (980-15) від 19.06.2003)

Після закінчення будівництва збудована нерухомість продовжує бути предметом іпотеки відповідно до умов іпотечного договору. У цьому разі іпотекодержатель на підставі документа про право власності реєструє у встановленому законом порядку обтяження прав власника на збудовану нерухомість. Якщо іпотечним договором передбачено, нотаріус накладає заборону на відчуження нерухомості, яка є предметом іпотеки, за повідомленням іпотекодержателя. У разі зміни характеристик нерухомості, яка є предметом іпотеки (зміна площі нерухомості, зміни у плануванні приміщень тощо), нотаріус на підставі документа, який підтверджує право власності на нерухомість, зобов'язаний зробити відмітку на примірнику іпотечного договору, що належить іпотекодержателю. При цьому нотаріус не має права вимагати додаткових документів та згоди іпотекодавця. (Статтю 55 доповнено частиною дев'ятою згідно із Законом N 980-IV (980-15) від 19.06.2003)

Стаття 56. Посвідчення заповітів

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, посвідчують заповіти дієздатних громадян, складені відповідно до вимог законодавства України і особисто подані ними нотаріусу чи іншій посадовій особі, яка вчиняє нотаріальні дії.

Посвідчення заповіту через представника, а також одного заповіту від імені кількох осіб не допускається.

При посвідченні заповіту від заповідача не вимагається подання доказів, які підтверджують його право на майно, що заповідається.

Стаття 57. Порядок зміни і скасування заповітів

Нотаріус, завідуючий державним нотаріальним архівом, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів при одержанні заяви про скасування чи зміну заповіту, а також при наявності нового заповіту, який скасовує чи змінює раніше складений заповіт, роблять про це відмітку на примірнику заповіту, що зберігається в державній нотаріальній конторі, у приватного нотаріуса, в державному нотаріальному архіві чи у виконавчому комітеті сільської, селищної, міської

Ради народних депутатів, та в реєстрі для реєстрації нотаріальних дій.

Справжність підпису на заяві про скасування чи зміну заповіту повинна бути нотаріально засвідчена.

Нотаріус, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, яким в ході посвідчення заповіту стало відомо про наявність раніше складеного заповіту, повідомляють про вчинену нотаріальну дію державний нотаріальний архів чи нотаріуса, виконавчий комітет сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, де зберігається примірник раніше посвідченого заповіту. Викладене стосується і державного нотаріуса, який одержав на зберігання заповіт, посвідчений однією із посадових осіб, перелічених у статті 40 цього Закону.

Стаття 58. Посвідчення доручень. Припинення дії доручень

Нотаріуси та інші посадові особи, які вчиняють нотаріальні дії, посвідчують доручення, складені від імені однієї або кількох осіб, на ім'я однієї особи або кількох осіб.

Строк, на який може бути видано доручення, визначається цивільним законодавством України.

Доручення, видане в порядку передоручення, підлягає нотаріальному посвідченню після подання основного документа, в якому застережено право на передоручення, або після подання доказів того, що представник за основним дорученням примушений до цього обставинами для охорони інтересів особи, яка видала доручення.

Доручення, видане в порядку передоручення, не може містити в собі більше прав, ніж їх передано за основним дорученням. Строк дії доручення, виданого за передорученням, не може перевищувати строку дії основного доручення, на підставі якого воно видане.

Припинення дії доручення провадиться в порядку, передбаченому чинним законодавством України.

Стаття 59. Кількість примірників документів, в яких викладено зміст угод

Документи, в яких викладено зміст угод, що посвідчуються в нотаріальному порядку, подаються нотаріусу або посадовій особі виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, яка вчиняє нотаріальні дії, не менш ніж у двох примірниках, один з яких залишається у справах державної нотаріальної контори, приватного нотаріуса, у виконавчому комітеті сільської, селищної, міської Ради народних депутатів.

ГЛАВА 6. ВЖИТТЯ ЗАХОДІВ ДО ОХОРОНИ СПАДКОВОГО МАЙНА

Стаття 60. Охорона спадкового майна

Державний нотаріус за місцем відкриття спадщини за повідомленням підприємств, установ, організацій, громадян або на підставі рішення суду про оголошення фізичної особи померлою чи за своєю ініціативою, а в населених пунктах, де немає державної нотаріальної контори, - посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, яка вчиняє нотаріальні дії, вживають заходів до охорони спадкового майна, коли це потрібно в інтересах спадкоємців, відказоодержувачів, кредиторів або держави. Ці заходи вживаються ними безпосередньо або шляхом доручення державним нотаріусам чи посадовим особам виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів за місцезнаходженням майна. (Частина перша статті 60 із

змiнами, внесеними згiдно iз Законом N 2798-IV ([2798-15](#)) вiд [06.09.2005](#))

Посадовi особи виконавчих комiтетiв сiльських, селищних, мiських Рад народних депутатiв повiдомляють державного нотарiуса за мiсцем вiдкриття спадщини про вжитi заходи щодо охорони спадкового майна.

За повiдомленням громадян, пiдприємств, установ, органiзацiй заходи щодо охорони спадкового майна можуть вживатися державними нотарiусами або посадовими особами виконавчих комiтетiв сiльських, селищних, мiських Рад народних депутатiв, якi вчиняють нотарiальнi дiї, за мiсцезнаходженням цього майна з повiдомленням про вжитi заходи державного нотарiуса за мiсцем вiдкриття спадщини.

У разi одержання вiд суду рiшення про оголошення фiзичної особи померлою державний нотарiальний архiв передає це рiшення державний нотарiальний конторi за мiсцем вiдкриття спадщини для вжиття заходiв з охорони спадкового майна. Якщо у вiдповiдному населеному пунктi немає державної нотарiальної контори, таке рiшення передається державним нотарiальним архiвом до виконавчого комiтету сiльської, селищної чи мiської ради. (Статтю 60 доповнено частиною четвертою згiдно iз Законом N 2798-IV ([2798-15](#)) вiд [06.09.2005](#))

Стаття 61. Опис спадкового майна i передача його на зберiгання

Для охорони спадкового майна державнi нотарiуси та посадовi особи виконавчих комiтетiв сiльських, селищних, мiських Рад народних депутатiв провадять опис майна i передають його на зберiгання спадкоємцям або iншим особам.

Якщо у складi спадщини є майно, що потребує управлiння, а також у разi подання позову кредиторомi спадкодавця до прийняття спадщини спадкоємцями державний нотарiус призначає хранителя майна. У мiсцевостi, де немає державної нотарiальної контори, посадова особа виконавчого комiтету сiльської, селищної, мiської Ради народних депутатiв призначає у цих випадках над спадковим майном опiкуна.

Хранителi, опiкуни та iншi особи, яким передано на зберiгання спадкове майно, попереджаються про вiдповiдальнiсть за розтрату або приховування спадкового майна, а також про матерiальну вiдповiдальнiсть за заподiянi збитки.

Стаття 62. Винагорода за зберiгання спадкового майна

Хранителi, опiкуни та iншi особи, яким передано на зберiгання спадкове майно, якщо вони не є спадкоємцями, мають право одержати вiд спадкоємцiв винагороду за зберiгання спадкового майна в розмiрi, передбаченому чинним законодавством України.

Вказанi особи також мають право на вiдшкодування необхідних витрат по зберiганню i управлiнню спадковим майном, за вирахуванням фактично одержаної вигоди вiд використання цього майна.

Стаття 63. Повiдомлення спадкоємцiв про вiдкриття спадщини

Державний нотарiус, який одержав вiд спадкоємцiв повiдомлення про вiдкриття спадщини, зобов'язаний повiдомити про це тих спадкоємцiв, мiсце проживання або роботи яких йому вiдоме.

Державний нотарiус може також зробити виклик спадкоємцiв шляхом публiчного оголошення або повiдомлення про це у пресi.

Стаття 64. Видача грошових сум із спадкового майна

Державний нотаріус до прийняття спадщини одним чи всіма спадкоємцями, а якщо спадщина переходить до держави, то до видачі державі свідоцтва про право на спадщину дає розпорядження про видачу із спадкового майна грошових сум на покриття витрат:

по догляду за спадкодавцем під час його хвороби, а також на його поховання;

на утримання осіб, які перебували на утриманні спадкодавця;

на задоволення претензій, зумовлених законодавством про працю, та інших претензій, прирівняних до них;

на охорону спадкового майна і управління ним, а також витрат, пов'язаних із повідомленням спадкоємців про відкриття спадщини.

За заявою громадської організації за місцем останньої роботи або проживання спадкодавця, родичів чи інших близьких осіб померлого, у якого не залишилось спадкоємців, про встановлення йому надгробка державний нотаріус в разі наявності грошового вкладу на ім'я померлого дає розпорядження банківській установі про переказ підприємству або організації, що встановлює надгробок, його вартості.

В разі відсутності у складі спадкового майна грошових сум державний нотаріус дає розпорядження про видачу із спадкового майна речей, вартість яких не повинна перевищувати суми фактично зроблених витрат на потреби, зазначені у частинах першій та другій цієї статті.

Стаття 65. Припинення охорони спадкового майна

Охорона спадкового майна триває до прийняття спадщини всіма спадкоємцями, а якщо її не прийнято - до закінчення строку, встановленого цивільним законодавством України для прийняття спадщини.

Про припинення охорони спадкового майна державний нотаріус за місцем відкриття спадщини попередньо повідомляє спадкоємців, а в разі переходу майна за правом спадкоємства до держави - відповідні фінансові органи.

ГЛАВА 7. ВИДАЧА СВІДОЦТВ ПРО ПРАВО НА СПАДЩИНУ

Стаття 66. Свідоцтво про право на спадщину та строки його видачі

На майно, що переходить за правом спадкоємства до спадкоємців або держави, державним нотаріусом за місцем відкриття спадщини видається свідоцтво про право на спадщину.

Видача свідоцтва провадиться у строки, встановлені цивільним законодавством України.

Стаття 67. Порядок видачі свідоцтва про право на спадщину

Свідоцтво про право на спадщину видається за письмовою заявою спадкоємців, які прийняли спадщину в порядку, встановленому цивільним законодавством, на ім'я всіх спадкоємців або за їх бажанням кожному з них окремо.

Спадкоємці, які пропустили строк для прийняття спадщини, можуть бути за згодою всіх інших спадкоємців, які прийняли спадщину, включені до свідоцтва про право на спадщину як такі, що прийняли спадщину. Така згода спадкоємців повинна бути викладена у письмовій формі і подана державній нотаріальній конторі до видачі свідоцтва про право на спадщину.

Про видачу свідоцтва про право на спадщину на ім'я неповнолітнього чи недієздатного спадкоємця державний нотаріус

повідомляє органи опіки та піклування за місцем проживання спадкоємця для охорони його майнових інтересів.

При переході спадкового майна до держави свідоцтво про право на спадщину видається відповідному фінансовому органу.

Стаття 68. Видача свідоцтва про право на спадщину за законом

Державний нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину за законом перевіряє факт смерті спадкодавця, час і місце відкриття спадщини, наявність підстав для закликання до спадкоємства за законом осіб, які подали заяву про видачу свідоцтва, та склад спадкового майна.

Спадкоємці за законом, які позбавлені можливості подати документи, що підтверджують наявність підстав для закликання до спадкоємства, можуть бути за письмовою згодою всіх інших спадкоємців, які прийняли спадщину і подали докази родинних, шлюбних чи інших відносин із спадкодавцем, включені до свідоцтва про право на спадщину.

Стаття 69. Видача свідоцтва про право на спадщину за заповітом

Державний нотаріус при видачі свідоцтва про право на спадщину за заповітом перевіряє факт смерті спадкодавця, наявність заповіту, час і місце відкриття спадщини, склад спадкового майна.

Державний нотаріус також перевіряє коло осіб, які мають право на обов'язкову частку в спадщині.

ГЛАВА 8. ВИДАЧА СВІДОЦТВА ПРО ПРАВО ВЛАСНОСТІ НА ЧАСТКУ В СПІЛЬНОМУ МАЙНІ ПОДРУЖЖА

Стаття 70. Видача свідоцтв на підставі спільної заяви

Нотаріус на підставі спільної письмової заяви подружжя видає одному або кожному з них свідоцтво про право власності на частку в спільному майні подружжя, набутому ним за час шлюбу.

Таке свідоцтво може бути видано кожному з подружжя як під час перебування у шлюбі, так і після розірвання шлюбу.

Свідоцтво про право власності на жилий будинок, квартиру, дачу, садовий будинок, гараж, земельну ділянку та інше нерухоме майно видається нотаріусом за місцем знаходження цього майна.

Стаття 71. Видача свідоцтва в разі смерті одного з подружжя

У разі смерті одного з подружжя свідоцтво про право власності на частку в їх спільному майні видається державним нотаріусом на підставі письмової заяви другого з подружжя з наступним повідомленням спадкоємців померлого, які прийняли спадщину. Таке свідоцтво може бути видано на половину спільного майна.

На підставі письмової заяви спадкоємців, які прийняли спадщину, за згодою другого з подружжя, що є живим, у свідоцтві про право власності може бути визначена і частка померлого у спільній власності.

Свідоцтво про право власності на частку в спільному майні подружжя в разі смерті одного з них видається державним нотаріусом за місцем відкриття спадщини.

ГЛАВА 9. ВИДАЧА СВІДОЦТВА ПРО ПРИДБАННЯ ЖИЛИХ БУДИНКІВ З ПРИЛЮДНИХ ТОРГІВ

Стаття 72. Видача свідоцтва про придбання нерухомого майна, яке було предметом застави (іпотеки)
(Назва статті 72 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV ([3201-15](#)) від [15.12.2005](#))

Придбання жилого будинку (квартири) з прилюдних торгів оформлюється нотаріусом за місцезнаходженням будинку (квартири) шляхом видачі набувачу свідоцтва про придбання жилого будинку (квартири). Якщо торги не відбулися, свідоцтво про придбання жилого будинку (квартири) видається стягувачеві. (Частина перша статті 72 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV ([3201-15](#)) від [15.12.2005](#))

Придбання нерухомого майна, яке було предметом застави (іпотеки), оформлюється нотаріусом за місцезнаходженням цього нерухомого майна шляхом видачі набувачу свідоцтва про придбання нерухомого майна.

Свідоцтва про придбання жилого будинку (квартири) з прилюдних торгів видаються на підставі акта про продаж будинку (квартири) з прилюдних торгів чи акта про те, що будинок (квартира) залишено за стягувачем у зв'язку з тим, що торги не відбулися. (Частина третя статті 72 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV ([3201-15](#)) від [15.12.2005](#))

Свідоцтва про придбання нерухомого майна видаються на підставі акта про придбання нерухомого майна або реалізацію предмета іпотеки. (Частина четверта статті 72 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV ([3201-15](#)) від [15.12.2005](#))
(Стаття 72 в редакції Закону N 980-IV ([980-15](#)) від [19.06.2003](#))

ГЛАВА 10. НАКЛАДАННЯ ЗАБОРОНИ ВІДЧУЖЕННЯ НЕРУХОМОГО МАЙНА

Стаття 73. Накладання заборони

Нотаріус чи посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів за місцем розташування жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, іншого нерухомого майна чи місцем розташування земельної ділянки, або за місцезнаходженням однієї із сторін правочину накладають заборону їх відчуження: (Абзац перший статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV ([3201-15](#)) від [15.12.2005](#))

за повідомленням установи банку, підприємства або організації про видачу громадянину позики (кредиту) на будівництво, капітальний ремонт чи купівлю жилого будинку (квартири); (Абзац другий статті 73 із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV ([3201-15](#)) від [15.12.2005](#))

при посвідченні договору довічного утримання;

при посвідченні договору про заставу жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна;

за повідомленням іпотекодержателя; (Статтю 73 доповнено абзацом згідно із Законом N 980-IV ([980-15](#)) від [19.06.2003](#))

в усіх інших випадках, передбачених законом.

Стаття 74. Зняття заборони

Одержавши повідомлення установи банку, підприємства чи організації про погашення позики (кредиту), повідомлення про припинення іпотечного договору або договору застави, а також

припинення чи розірвання договору довічного утримання, нотаріус або посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської ради знімає заборону відчуження жилого будинку, квартири, дачі, садового будинку, гаража, земельної ділянки, іншого нерухомого майна.

(Стаття 74 в редакції Закону N 980-IV (980-15) від 19.06.2003; із змінами, внесеними згідно із Законом N 3201-IV (3201-15) від 15.12.2005)

ГЛАВА 11. ЗАСВІДЧЕННЯ ВІРНОСТІ КОПІЙ ДОКУМЕНТІВ І ВИПИСОК З НИХ, СПРАВЖНОСТІ ПІДПИСІВ І ВІРНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ

Стаття 75. Засвідчення вірності копій документів

Нотаріуси, посадові особи виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів, які вчиняють нотаріальні дії, засвідчують вірність копій документів, виданих підприємствами, установами і організаціями за умови, що ці документи не суперечать законові, мають юридичне значення і засвідчення вірності їх копій не заборонено законом.

Вірність копії документа, виданого громадянином, засвідчується у тих випадках, коли справжність підпису громадянина на оригіналі цього документа засвідчена нотаріусом або посадовою особою виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів чи підприємством, установою, організацією за місцем роботи, навчання, проживання чи лікування громадянина.

Стаття 76. Засвідчення вірності копії з копії документа

Вірність копії з копії документа може бути засвідчена нотаріусом, посадовою особою виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, якщо вірність копії засвідчена в нотаріальному порядку або якщо ця копія видана підприємством, установою, організацією, що видала оригінал документа. В останньому випадку копія документа повинна бути викладена на бланку даного підприємства, установи, організації з прикладенням печатки і з відміткою про те, що оригінал документа знаходиться на даному підприємстві, в установі, організації.

Стаття 77. Засвідчення вірності виписки з документа

Вірність виписки може бути засвідчена лише у тому разі, коли її зроблено з документа, в якому містяться рішення кількох не зв'язаних між собою питань. Виписка повинна відтворювати повний текст частини документа з певного питання.

Засвідчення вірності виписки з документа здійснюється за правилами, передбаченими статтями 75 і 76 цього Закону.

Стаття 78. Засвідчення справжності підпису на документах

Нотаріус, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів засвідчують справжність підпису на документах, зміст яких не суперечить законові і які не мають характеру угод та не містять у собі відомостей, що порочать честь і гідність людини.

На угоді може бути засвідчена справжність підпису особи, що підписалась за іншу особу, яка не могла це зробити власноручно внаслідок фізичної вади, хвороби або з інших поважних причин.

Нотаріус, посадова особа виконавчого комітету сільської, селищної, міської Ради народних депутатів, засвідчуючи справжність підпису, не посвідчують факти, викладені у документі, а лише

підтверджують, що підпис зроблено певною особою.

Стаття 79. Засвідчення вірності перекладу

Нотаріус засвідчує вірність перекладу документа з однієї мови на іншу, якщо він знає відповідні мови.

Якщо нотаріус не знає відповідних мов, переклад документа може бути зроблено перекладачем, справжність підпису якого засвідчує нотаріус.

ГЛАВА 12. ПОСВІДЧЕННЯ ФАКТІВ

Стаття 80. Посвідчення факту, що громадянин є живим

Нотаріус на прохання громадянина посвідчує факт, що громадянин є живим.

Посвідчення факту, що неповнолітній є живим, провадиться на прохання його законних представників (батьків, усиновителів, опікуна або піклувальника).

На підтвердження зазначеної обставини нотаріус видає заінтересованим особам свідоцтво.

Стаття 81. Посвідчення факту перебування громадянина в певному місці

Нотаріус на прохання громадянина посвідчує факт перебування його в певному місці.

Посвідчення факту перебування в певному місці неповнолітнього провадиться на прохання його законних представників (батьків, усиновителів, опікуна або піклувальника).

На підтвердження зазначеної обставини нотаріус видає заінтересованим особам свідоцтво.

Стаття 82. Посвідчення тотожності громадянина з особою, зображеною на фотокартці

Нотаріус на прохання громадянина посвідчує його тотожність з особою, зображеною на поданій громадянином фотокартці.

На підтвердження зазначеної обставини нотаріус видає цьому громадянину свідоцтво.

Стаття 83. Посвідчення часу пред'явлення документа

Нотаріус посвідчує час пред'явлення йому документа. На підтвердження цієї обставини нотаріус робить посвідчувальний напис на документі з зазначенням особи, що його пред'явила.

Стаття 84. Передача заяв громадян, підприємств, установ та організацій

Нотаріус передає заяви громадян, підприємств, установ та організацій іншим громадянам, підприємствам, установам і організаціям, якщо вони не суперечать закону та не містять відомостей, що порочать честь і гідність людини. Заяви передаються поштою із зворотним повідомленням або особисто адресатам під розписку. Заяви можуть передаватися також з використанням технічних засобів.

На прохання особи, що подала заяву, їй видається свідоцтво про передачу заяви.

ГЛАВА 13. ПРИЙНЯТТЯ В ДЕПОЗИТ ГРОШОВИХ СУМ І ЦІННИХ ПАПЕРІВ

Стаття 85. Прийняття в депозит грошових сум і цінних паперів

Нотаріус у передбачених законодавством України випадках приймає від боржника в депозит грошові суми і цінні папери для передачі їх кредитору.

Про надходження грошових сум і цінних паперів нотаріус повідомляє кредитора і на його вимогу видає йому грошові суми і цінні папери.

Прийняття нотаріусом грошових сум і цінних паперів провадиться за місцем виконання зобов'язання.

Стаття 86. Повернення прийнятих у депозит грошових сум і цінних паперів

Повернення грошових сум і цінних паперів особі, яка внесла їх у депозит (дебітору), допускається лише за письмовою згодою на те особи, на користь якої було зроблено внесок (кредитора), або за рішенням суду.

ГЛАВА 14. ВЧИНЕННЯ ВИКОНАВЧИХ НАПИСІВ

Стаття 87. Стягнення грошових сум або витребування майна за виконавчим написом

Для стягнення грошових сум або витребування від боржника майна нотаріуси вчиняють виконавчі написи на документах, що встановлюють заборгованість.

Перелік документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів, встановлюється Кабінетом Міністрів України.

Стаття 88. Умови вчинення виконавчих написів

Нотаріус вчиняє виконавчі написи, якщо подані документи підтверджують безспірність заборгованості або іншої відповідальності боржника перед стягувачем та за умови, що з дня виникнення права вимоги минуло не більше трьох років, а у відносинах між підприємствами, установами та організаціями - не більше одного року.

Якщо для вимоги, за якою видається виконавчий напис, законом встановлено інший строк давності, виконавчий напис видається у межах цього строку.

Стаття 89. Зміст виконавчого напису

У виконавчому написі повинні зазначатися:
дата (рік, місяць, число) його вчинення, посада, прізвище, ім'я, по батькові нотаріуса, який вчинив виконавчий напис;
найменування та адреса стягувача;
найменування, адреса, дата і місце народження боржника, місце роботи (для громадян), номери рахунків в установах банків (для юридичних осіб);
строк, за який провадиться стягнення;
суми, що підлягають стягненню, або предмети, які підлягають витребуванню, в тому числі пеня, проценти, якщо такі належать до стягнення;

розмір плати, сума державного мита, сплачуваного стягувачем, або мита, яке підлягає стягненню з боржника;
номер, за яким виконавчий напис зареєстровано.
Виконавчий напис скріплюється підписом і печаткою нотаріуса.
(Стаття 89 в редакції Закону N 2056-III (2056-14) від 19.10.2000)

Стаття 90. Порядок стягнення за виконавчим написом

Стягнення за виконавчим написом провадиться в порядку, встановленому Законом України "Про виконавче провадження" (606-14).
(Стаття 90 із змінами, внесеними згідно із Законом N 2056-III (2056-14) від 19.10.2000)

Стаття 91. Строк пред'явлення виконавчого напису

Виконавчий напис, за яким стягувачем або боржником є громадянин, може бути пред'явлено до примусового виконання протягом трьох років, а з усіх інших вимог – протягом одного року з моменту вчинення виконавчого напису, якщо законом не встановлено інших строків.

Поновлення пропущеного строку для пред'явлення виконавчого напису здійснюється відповідно до Закону України "Про виконавче провадження".
(Стаття 91 в редакції Закону N 2056-III (2056-14) від 19.10.2000)

ГЛАВА 15. ВЧИНЕННЯ ПРОТЕСТІВ ВЕКСЕЛІВ, ПРЕД'ЯВЛЕННЯ ЧЕКІВ ДО ПЛАТЕЖУ І ПОСВІДЧЕННЯ НЕОПЛАТИ ЧЕКІВ

Стаття 92. Вчинення протестів векселів

Протест векселів про неоплату, неакцепт або недатування акцепту провадиться нотаріусами відповідно до законодавства України про переказний і простий вексель.

У разі пред'явлення нотаріусу для вчинення протесту векселя, щодо якого постановлено судом ухвалу про заборону будь-яких операцій за ним, нотаріус зобов'язаний повідомити відповідний суд про пред'явлення такого векселя для вчинення протесту. (Статтю 92 доповнено частиною другою згідно із Законом N 2798-IV (2798-15) від 06.09.2005)

Стаття 93. Прийняття чеків для пред'явлення до платежу і посвідчення неоплати чеків

Нотаріуси за місцезнаходженням платника приймають для пред'явлення до платежу чеки, подані після закінчення десяти днів, а іноземні чеки – після закінчення шести місяців з дня видачі чека, але не пізніше 12-ої години наступного після цього строку дня.

У разі неоплати чека нотаріус посвідчує неоплату шляхом напису на ньому за встановленою формою і робить про це відмітку в реєстрі. Одночасно з написом на чеку нотаріус надсилає повідомлення чекодавцеві про неоплату його чека банком і вчинення напису на чеку.

На прохання чекодержателя нотаріус у разі неоплати чека вчиняє виконавчий напис.

ГЛАВА 16. ВЧИНЕННЯ МОРСЬКИХ ПРОТЕСТІВ

Стаття 94. Заява про морський протест

Нотаріус приймає заяву капітана судна про морський протест, якщо в період плавання або стоянки судна мала місце подія, що може стати підставою для пред'явлення до судновласника майнових вимог.

Заява про морський протест має бути подана нотаріусу в порту України в строки, встановлені чинним законодавством України.

На підтвердження обставин, викладених у заяві про морський протест, нотаріусу в межах строків, установлених чинним законодавством, повинно бути подано на огляд судновий журнал і засвідчену капітаном виписку з суднового журналу.

Стаття 95. Складання акта про морський протест

Нотаріус на підставі заяви капітана, даних суднового журналу, а також опиту самого капітана і, по можливості, не менше чотирьох свідків з числа членів суднової команди, в тому числі двох, що належать до осіб командного складу, складає акт про морський протест і засвідчує його своїм підписом і печаткою. Примірник акта видається капітанові або уповноваженій ним особі.

ГЛАВА 17. ПРИЙНЯТТЯ ДОКУМЕНТІВ НА ЗБЕРІГАННЯ

Стаття 96. Зберігання документів нотаріусами

Нотаріуси приймають на зберігання документи за описом. Один примірник опису залишається у нотаріуса, а другий - видається особі, яка здала документи на зберігання.

На прохання особи нотаріус може прийняти документи без опису, якщо вони належним чином упаковані в присутності нотаріуса. Упаковка повинна бути скріплена печаткою нотаріуса, його підписом і підписом особи, яка здала документи на зберігання.

Особі, яка здала документи на зберігання, видається свідоцтво за встановленою формою.

Стаття 97. Повернення прийнятих на зберігання документів

Прийняті на зберігання документи повертаються на вимогу особи, яка здала їх на зберігання, або на вимогу уповноваженої нею особи при пред'явленні свідоцтва і примірника опису чи за рішенням суду.

Розділ IV

ЗАСТОСУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ІНОЗЕМНИХ ДЕРЖАВ. МІЖНАРОДНІ ДОГОВОРИ

Стаття 98. Застосування іноземного права

Нотаріуси відповідно до законодавства України, міжнародних договорів застосовують норми іноземного права.

Нотаріуси приймають документи, складені відповідно до вимог іноземного права, а також вчиняють посвідчувальні написи за формою, передбаченою іноземним законодавством, якщо це не суперечить законодавству України.

Стаття 99. Застосування права при охороні спадкового майна та при видачі свідоцтва про право на спадщину

Дії, пов'язані з охороною майна, що залишилося після смерті іноземного громадянина на території України, або майна, яке належить одержати іноземному громадянину після смерті громадянина України, а також з видачею свідоцтва про право на спадщину щодо такого майна, здійснюються відповідно до законодавства України.

Стаття 100. Прийняття нотаріусами документів, складених за кордоном

Документи, які складено за кордоном з участю іноземних властей або які від них виходять, приймаються нотаріусами за умови їх легалізації органами Міністерства закордонних справ України.

Без легалізації такі документи приймаються нотаріусами у тих випадках, коли це передбачено законодавством України, міжнародними договорами, в яких бере участь Україна.

Стаття 101. Зносин нотаріусів з іноземними органами юстиції

Порядок зносин нотаріусів з іноземними органами юстиції визначається законодавством України, міжнародними договорами.

Стаття 102. Забезпечення доказів, необхідних для ведення справ в органах іноземних держав

Нотаріуси забезпечують докази, необхідні для ведення справ в органах іноземних держав.

Дії для забезпечення доказів провадяться відповідно до цивільного процесуального законодавства України.

Стаття 103. Міжнародні договори

Якщо міжнародним договором встановлено інші правила про нотаріальні дії, ніж ті, що їх містить законодавство України, то при вчиненні нотаріальних дій застосовуються правила міжнародного договору.

Якщо міжнародний договір відносить до компетенції нотаріусів вчинення нотаріальної дії, не передбаченої законодавством України, нотаріуси вчиняють цю нотаріальну дію в порядку, встановлюваному Міністерством юстиції України.